

**Uchwała Nr XXIX/171/2020
Rady Miejskiej w Biskupcu
z dnia 30 grudnia 2020 r.**

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie
Biskupiec na lata 2021-2023.**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U z 2020r poz. 713 ze zm.) oraz na podstawie art. 176 pkt.1 w zw. z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz.821)

Rada Miejska uchwala:

§ 1

„Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Biskupiec na lata 2021-2023”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Biskupca.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2021 r.

Przewodnicząca Rady

A. Radziszewska
Alina Radziszewska

Załącznik do Uchwały
Nr XXIX/171/2020
Rady Miejskiej w Biskupcu
z dnia 30 grudnia 2020 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE BISKUPIEC
NA LATA 2021– 2023**

Biskupiec 2020

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Podstawy prawne Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023.....	4
3. Zakres Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023.....	5
4. Diagnoza	6
4.1 Demografia.....	6
4.2 Bezrobocie.....	7
4.3 Pomoc społeczna.....	9
4.4 Asystent rodziny.....	12
4.5 Piecza zastępcza.....	14
4.6 Zespół interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie	15
4.7 Karta Dużej Rodziny	15
4.8 Inne formy wsparcia.....	15
4.9 Opieka nad małym dzieckiem	18
4.10 Placówki oświatowe.....	18
4.11 Placówki specjalistyczne	18
5. Adresaci programu.....	19
6. Realizatorzy programu	20
7. Cele programu, zadania, wskaźniki ich realizacji	20
8. Źródła finansowania programu.....	23
9. Wdrażanie oraz monitorowanie realizacji programu	24

1. WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawową komórką życia społecznego jak również naturalnym środowiskiem rozwoju człowieka. W rodzinie realizowane są określone zasady, które pozwalają budować prawidłowe relacje społeczne. Prawidłowo funkcjonująca rodzina daje jej członkom poczucie bezpieczeństwa, wzmacnia ich rozwój osobisty, a jako pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze bezpośrednio kształtuje osobowość dziecka. Przekazując system wartości, tradycje i poglądy rodzina ma kluczowe znaczenie dla życia i prawidłowego rozwoju dziecka.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Biskupiec na lata 2021 – 2023 wskazuje i określa najważniejsze kierunki działań ukierunkowanych na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze jak również działania profilaktyczne i prorodzinne, których celem jest zapobieganie marginalizacji oraz społecznemu wykluczeniu.

Program tworzą kierując się przekonaniem o niezastąpionej roli rodziny w wychowaniu i opiece nad dziećmi. Istotą jest wspieranie i wzmacnianie rodziny w wypełnianiu tych obowiązków. Zdarza się, że pojawiające się problemy w rodzinie nie są możliwe do rozwiązania przez nią samą, przy wykorzystaniu własnych środków, możliwości. Należy wówczas dołożyć wszelkich starań, by taka rodzina otrzymała profesjonalną pomoc i wsparcie. Odpowiednio dobrane działania pomocowe mają wspomóc rodzinę, tak aby w przyszłości mogła funkcjonować bez wsparcia instytucji z zewnątrz.

Konieczne jest więc udzielenie kompleksowego wsparcia rodzinom które nie są w stanie wypełniać swoich podstawowych zasad opiekuńczo – wychowawczych. Należałoby przy wsparciu specjalistycznym pobudzić rodziny do wzięcia odpowiedzialności za własne wybory, współudział w rozwiązywaniu własnych problemów, kreowaniu własnej drogi życiowej. Ważne jest nabycie określonych umiejętności służących prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny i zapewnieniu odpowiednich warunków do rozwoju dzieci.

Wdrożenie programu ma umożliwić rodzinom wsparcie w odbudowaniu i wzmocnieniu roli rodzica. Pomoc rodzinie możliwa jest jedynie przy współpracy specjalistów lokalnych instytucji (pracownika socjalnego, pedagoga, psychologa, kuratora sądowego, policji, służby medycznej) w tym również krewnych jak i samej rodziny. Tylko przy podejściu interdyscyplinarnym możliwe jest rozwiązanie nagromadzonych często latami problemów. Odpowiednio dobrane kadry specjalistów, szybkie podjęcie działań wspierających pomocowych zwiększają szanse skuteczne rozwiązania. Organizując formy wsparcia na rzecz rodziny należy przede wszystkim pamiętać

o podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Pomoc nie może kierować się w stronę wyręczania i zastępowania rodziny w wypełnianiu jej funkcji. Działania powinny być nakierowane na wsparcie i pomoc rodzinie w przywróceniu stanu pożądanego do jej prawidłowego funkcjonowania.

Niniejszy Program został opracowany w oparciu o przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz.821). Zgodnie z art. 176 pkt.1 ustawy do zadań własnych gminy należy między innymi opracowanie 3 letnich programów wspierania rodziny, których głównym założeniem jest stworzenie spójnego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienia pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Obowiązek ten realizowany jest przy współpracy i współdziałaniu odpowiednich służb społecznych, organizacji pozarządowych, kościołów.

2. PODSTAWY PRAWNE GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W BISKUPCU NA LATA 2021-2023.

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz.821).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz.1876).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi(Dz.U. z 2019 r. poz.2277ze zm.).
4. Ustawa z 20 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r. poz. 218ze zm.).
5. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020 r. poz.111 z późn.zm.).
6. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2020 r. poz. 808ze zm.).
7. Ustawa z dnia 11 lutego o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2019 r. poz. 2407 z późn.zm.).
8. Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2020 r. poz. 326 ze zm.).
9. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2020 r.poz.1329).
10. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U. z 2020 r. poz.1348).

11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30.05.2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz.U. z 2018 r. poz. 1061 z późn.zm.).
12. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych.
13. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.
14. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Biskupiec.
15. Strategia Polityki Społecznej województwa warmińsko – mazurskiego.
16. Wojewódzkim Programem Polityki Prorodzinnej w Województwie Warmińsko – Mazurskim na lata 2017 – 2021”.
17. Warmińsko – Mazurski Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Warmińsko – Mazurskim na lata 2018 – 2022.

3. ZAKRES GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2021 – 2023.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023 skierowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Biskupiec w tym przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, rodzin, którym ograniczono lub pozbawiono władzy rodzicielskiej poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Adresatami programu są również przedstawiciele instytucji i służb działających w sferze pomocy rodzinie (pedagodzy, psychologzy, nauczyciele, pracownicy socjalni, pracownicy Sądu rodzinnego, policjanci, dzielnicowi, terapeuci, socjoterapeuci, kuratorzy społeczni, pracownicy służby zdrowia, duchowni).

Świadczenie wsparcia dla rodzin potrzebujących pomocy, szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym ma dać poczucie bezpieczeństwa oraz gwarancje wsparcia instytucjonalnego. Każdy potrzebujący członek takiej rodziny powinien mieć zapewnione wsparcie, które może otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

4. DIAGNOZA

Analizując sytuacje rodzin korzystających ze wsparcia ośrodka pomocy społecznej wynika, że pojawiające się trudności w rodzinach są między innymi spowodowane

niemożnością zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych oraz brakiem umiejętności adaptowania się do zmieniających warunków życia. Niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb staje się przyczyną konfliktów rodzinnych, postaw demoralizujących, uzależnień i przemocy w rodzinach.

Czynniki wpływające na trudne sytuacje to często brak wykształcenia, a co za tym idzie brak stałego źródła zatrudnienia, trudna sytuacja mieszkaniowa, nieumiejętność radzenia sobie z opieką i wychowaniem dzieci. W obecnych czasach pandemii trudnością jest również organizacja nauki dla dzieci w domu. Brak odpowiedniego sprzętu, dostępu do sieci internetowych oraz brak umiejętności rodziców w posługiwaniu się programami z których dzieci mają korzystać staje się obecnie także źródłem frustracji i napięć. Izolacja zewnętrzna, brak kontaktu bezpośredniego ze szkołą, rówieśnikami, czas spędzany przed monitorem nie jest czasem dobrym dla rozwoju dzieci. Trudnością staje się także zwyczajne życie domowników którzy cały dzień spędzają wspólnie zamknięci w domu. Napięcie

i frustracja wywołują sytuacje nerwowe i stresowe dla wszystkich domowników. Rodziny pokazują wzorce bezradności, bierności lub roszczeń, nie podejmując działań by poprawić swoją sytuację.

4.1. Demografia

Na dzień 31 grudnia 2019 r. liczba mieszkańców gminy wynosiła 18 205 osób, w tym 9444 kobiet i 8761 mężczyzn.

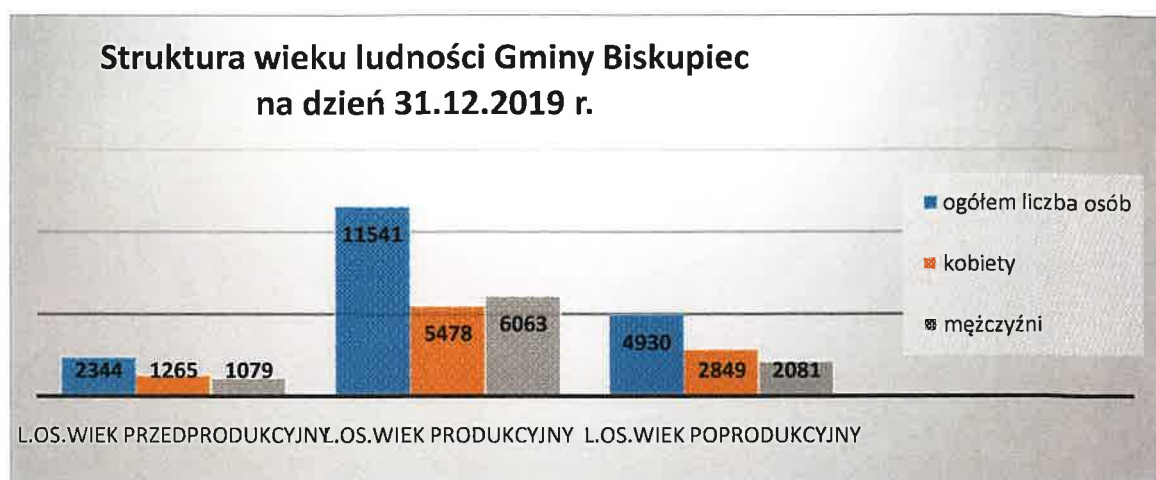

Opracowanie własne na podstawie „Raport o stanie Gminy Biskupiec za rok 2019”

Struktura wieku ludności Gminy Biskupiec na dzień 31 grudnia 2019 r. przedstawia się następująco:

- liczba osób w wieku przedprodukcyjnym 2344 (1265 K, 1079 M)
- liczba osób w wieku produkcyjnym 11541 (5478 K, 6063 M)

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym 4930 (2849 K, 2081 M)

Opracowanie własne na podstawie „Raport o stanie Gminy Biskupiec za rok 2019”

Na koniec roku 2019 na terenach miejskich mieszkało 9905 osób, a na terenach wiejskich 8300 osób. W 2019 roku urodziło się w gminie 161 osób, w tym 80 dziewczynek i 81 chłopców. Odnotowano w 2019 roku 218 zgony, w tym zmarło 89 kobiet i 129 mężczyzn.

4.2 Bezrobocie

Stan ludności oraz wszelkie zmiany demograficzne w znacznym stopniu determinują sytuację panującą na rynku pracy. Poniższe tabele oparte na materiale Powiatowego Urzędu Pracy w Biskupcu przedstawiają dane dotyczące stanu ludności oraz dynamikę zmian w tym zakresie w Powiecie olsztyńskim i Gminie Biskupiec w latach 2018 – 2019. Na koniec grudnia 2019 roku liczba bezrobotnych na obszarze działania Urzędu Pracy Powiatu Olsztyńskiego Filia w Biskupcu wynosiła 1136 osób.

Opracowanie własne na podstawie dokumentu „Informacja o sytuacji na rynku pracy i działaniach Urzędu Pracy Powiatu Olsztyńskiego Filia w Biskupcu w 2019 roku”.

W porównaniu do roku 2018 (było 1366 os.) nastąpił spadek o 230 osób (tj.16.8%). Z analizy danych PUP Filia w Biskupcu wynika, że „na przestrzeni ostatnich 6 lat widoczna jest tendencja spadkowa poziomu bezrobocia, a osiągnięta w końcu 2019 roku wartość jest najniższą od roku 1999.

Według danych PUP Filia w Biskupcu bezrobocie w Gminie Biskupiec w roku 2019 zmniejszyło się w porównaniu do 2018 roku.

Opracowanie własne na podstawie dokumentu „Informacja o sytuacji na rynku pracy i działaniach Urzędu Pracy Powiatu Olsztyńskiego Filia w Biskupcu w 2019 roku”.

Na terenie Gminy Biskupiec w roku 2018 zarejestrowanych było – 765 osób w tym kobiet 466, mężczyzn 299. Osoby zamieszkałe w mieście - 337, na wsi – 428.

W roku 2019 – 657osób, w tym kobiety – 392 , mężczyźni – 265. Osoby zamieszkałe w mieście -291, osoby zamieszkałe na wsi – 366. Liczba osób bezrobotnych na terenie gminy zmniejszyła się o 100 osób (46 os. mniej z miasta, oraz 62 osoby ze wsi.).

Analizując dane zwrócono uwagę, że liczba osób bezrobotnych uprawnionych do pobierania zasiłku z UP w Gminie Biskupiec jest niewielka. W roku 2018 na 765 osób prawo do zasiłku miało -141 osób (71 z miasta, 70 ze wsi). W roku 2019 na 657 osób zasiłek pobierało – 130 osób (w tym 68 miasto, 62 ze wsi).

Opracowanie własne na podstawie dokumentu „Informacja o sytuacji na rynku pracy i działaniach Urzędu Pracy Powiatu Olsztyńskiego Filia w Biskupcu w 2019 roku”

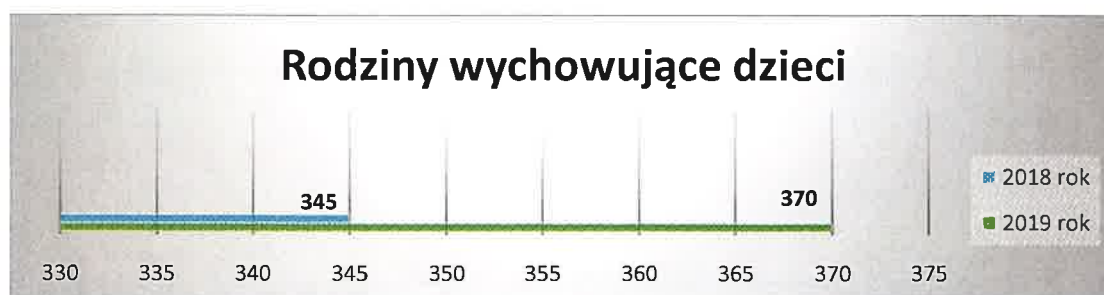
Cechą charakterystyczną rynku pracy całego województwa jest sezonowość. Najwyższe wskaźniki bezrobocia notowane są na początku roku, natomiast w okresie wiosenno - letnim liczba ta spada.”(informacja o rynku pracy i działaniach Urzędu Pracy Powiatu Olsztyńskiego Filia w Biskupcu w roku 2019).

4.3. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudności sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Istotnym elementem wspierania rodziny jest udzielanie i zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno – bytowej.

Pomocą społeczną w 2019 r. objęte były 922 rodziny, w których zamieszkuje 2081 osób, w tym 818 rodzin poniżej kryterium dochodowego oraz 104 rodziny powyżej kryterium dochodowego.

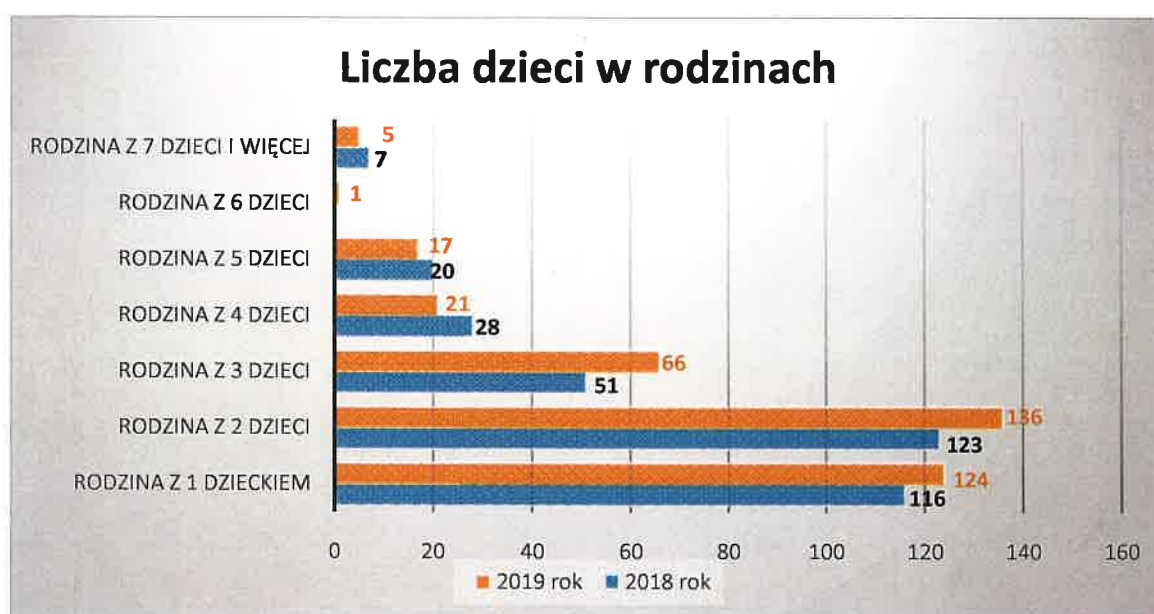
Z analizy dokumentacji wynika, że w 2019 r. rodzin wychowujących dzieci było 370, w tym 201 rodzin mieszkało na wsi, 169 w mieście. W stosunku do 2018 roku (345 rodzin) liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy zwiększyła się o 31 rodzin.

Opracowanie własne na podstawie analizy dokumentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu

Liczba dzieci w rodzinach w latach 2018 – 2019 przedstawiała się następująco:

- 124 rodziny z 1 dzieckiem – wzrost do 2018 roku o 8 rodzin
- 136 rodzin z 2 dzieci – wzrost do 2018 roku o 13 rodzin
- 66 rodzin z 3 dzieci – wzrost do 2018 o 15 rodzin
- 21 rodzin z 4 dzieci – spadek o 7 rodzin
- 17 rodzin z 5 dzieci -wzrost do 2018 o 3 rodziny
- 1 rodzina wychowywała 6 dzieci
- 5 rodzin wychowywała 7 i więcej dzieci – spadek do 2018 roku o 2 rodziny.

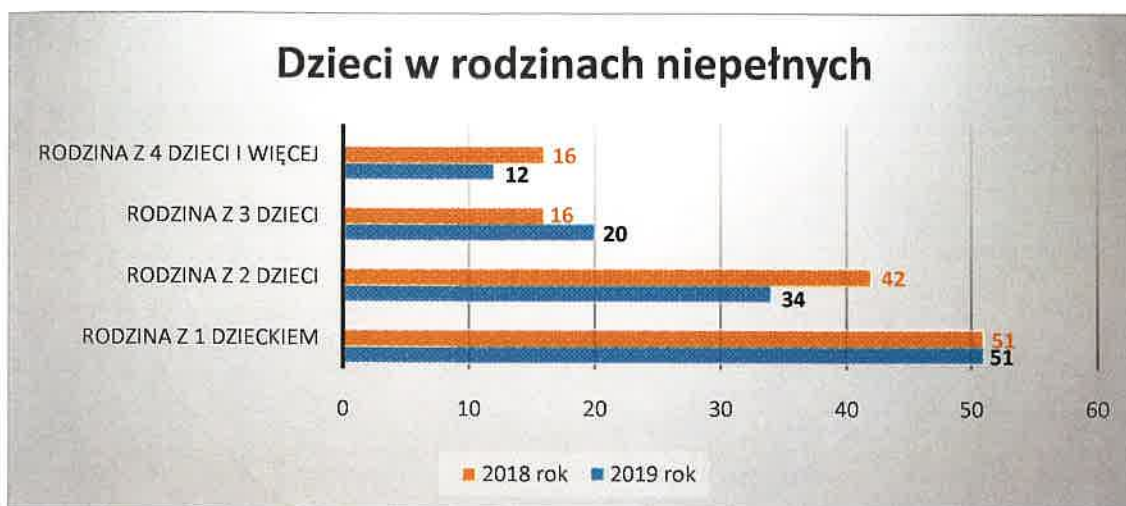

Opracowanie własne na podstawie analizy dokumentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu.

W 2019 roku wśród rodzin wychowujących dzieci 117 rodzin stanowiły rodziny niepełne, z czego 61 z nich mieszka na wsi. W stosunku do roku 2018 liczba rodzin niepełnych uległa zmniejszeniu o 12 rodzin.

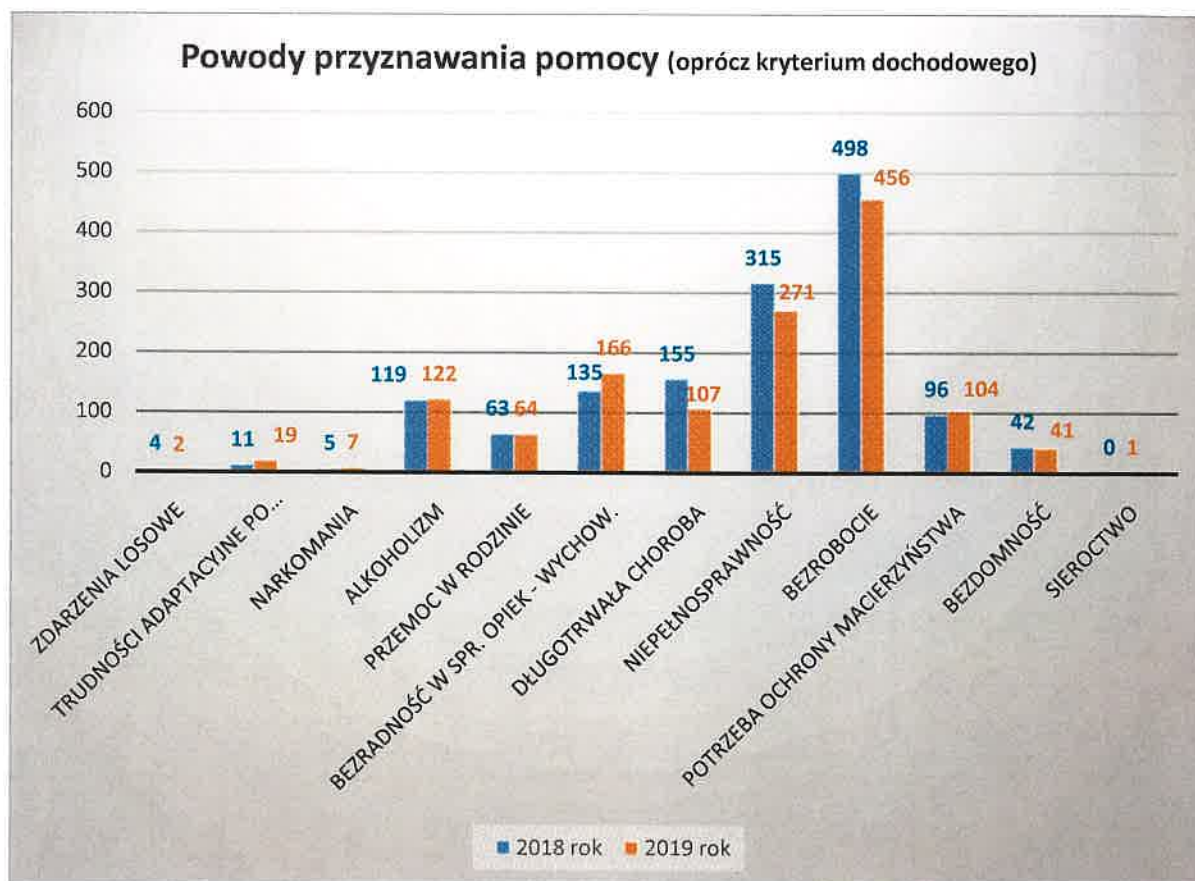
Wśród rodzin niepełnych :

- 51 rodzin wychowuje 1 dziecko
- 34 rodziny wychowuje 2dzieci (spadek o 8 rodzin)
- 20 rodzin wychowuje 3 dzieci (wzrost o 4 rodziny)
- 12 rodzin wychowuje 4 i więcej dzieci (spadek o 4 rodziny)

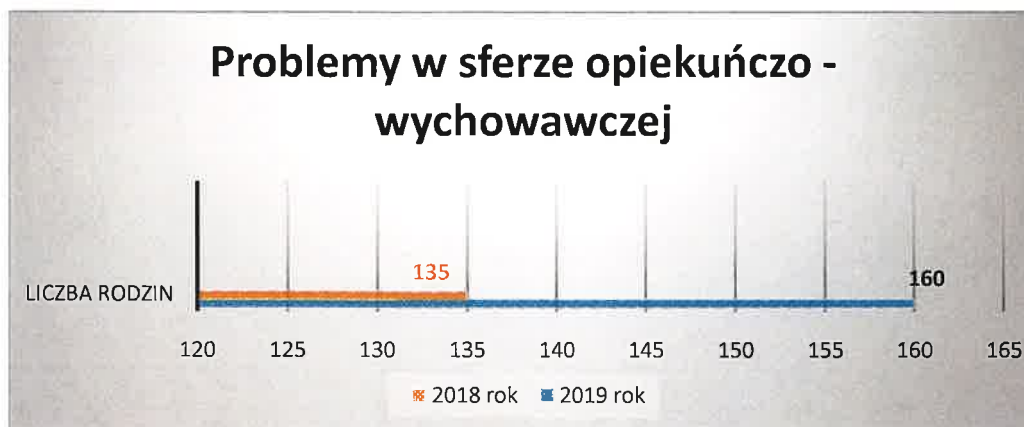
Opracowanie własne na podstawie analizy dokumentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu

Najczęstszym powodem przyznawania pomocy (podobnie jak w poprzednich latach) jest świadczenie z tytułu bezrobocia – w roku 2019 – 456 rodzin korzystało z tej formy wsparcia, w 2018 – 498 rodzin. Z tytułu niepełnosprawności świadczenie otrzymało w 2019 -271 rodzin, w roku 2018 było ich 315.

Opracowanie własne na podstawie analizy dokumentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu

Wśród rodzin objętych wsparciem i wychowujących dzieci (2019 r. - 370 rodz. = 100%) występują problemy wynikające z bezradności w sferze opiekuńczo – wychowawczej -160 rodzin (43 %), w roku 2018 (339 rodz.= 100%) w 135 rodzinach występowały te trudności co stanowi 39,8 % ogółu rodzin wychowujących dzieci.

Opracowanie własne na podstawie analizy dokumentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu

Analiza dokumentacji MOPS za rok 2019 pozwala również na wyszczególnienie podstawy udzielanego wsparcia dla klientów:

- 922 rodzinom udzielono pomocy na podstawie ustawy o pomocy społecznej,
- 514 dzieciom udzielono pomocy na podstawie ustawy o ustanowieniu wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”
- 2338 wniosków zaopiniowano na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

4.4 Asystent rodziny

Asystent rodziny zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej to specjalista, który przydzielany jest rodzinie gdy ma trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Współpraca rodziny z asystentem odbywa się za jej zgodą i przy aktywnym udziale, lub współpraca może być przydzielona zgodnie z postanowieniem sądu.

Głównym celem asystentury rodzinnej jest podniesienie poziomu umiejętności opiekuńczych i wychowawczych, radzenia sobie z sytuacjami dnia codziennego rodziców bądź opiekunów dzieci. Efektem powinno być odzyskanie kontroli nad własnym życiem, świadome gospodarowanie środkami rodziny, prawidłowe wypełnianie ról rodzicielskich, poprawa sytuacji dzieci w rodzinie i stworzenie im jak najlepszego możliwości rozwoju.

Praca asystenta wyróżnia dwa obszary, pierwszy to bezpośrednia praca z rodziną w miejscu jej zamieszkania bądź miejscu wskazanym przez rodzinę oraz drugi szeroko zakrojona współpraca z instytucjami działającymi na rzecz rodziny. Asystent rodziny powinien współpracować z wieloma instytucjami zaangażowanymi w sprawy rodziny i jej pomoc – pracownikiem socjalnym, placówkami oświatowymi, policją, sądem – kuratorami, służbą zdrowia.

W Gminie Biskupiec w 2018 pracował jeden asystent, w roku 2019 pracowało na rzecz rodzin dwóch asystentów.

W roku 2018 – wsparciem asystenta objętych było 23 rodziny w których wychowywało się 42 dzieci. 22 rodziny objęte było pracą z asystentem za zgodą rodziny na wniosek pracownika socjalnego, 1 z rodzin na mocy postanowienia sądu.

Opracowanie własne na podstawie analizy dokumentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu

W roku 2018 pracę z asystentem zakończyło 12 rodzin. Powodem zakończenia współpracy było: 5 rodzin zrealizowało cele, 2 rodziny zrezygnowały z usługi, 3 rodziny zakończyły współpracę ze względu na zmianę miejsca zamieszkania, 2 rodziny nie współpracowały z asystentem – brak efektów.

W roku 2019 pracę z rodzinami pełniło 2 asystentów, współpracowali z 27 rodzinami. W rodzinach tych wsparciem asystentów rodziny objęto 51 osób, w tym 27 kobiet, 24 mężczyzn.

25 rodzin objęte było pracą z asystentem za zgodą rodziny na wniosek pracownika socjalnego, 2 z rodzin na mocy postanowienia sądu.

- 1 asystent pracował przez cały 2019 roku, w tym czasie pracował z 17 rodzinami, w nich 70 osób, w tym – 32 os dorosłe, 38 dzieci
- 1 asystent pracował od 01.09.2019 r. do 31.12.2019r. z 10 rodzinami, w nich 43 osoby, w tym 19 os dorosłych, 24 dzieci.

W roku 2019 pracę z asystentem zakończyło 5 rodzin. Powodem zakończenia współpracy było: 1 rodzina zrealizowała cele, 2 rodziny zrezygnowały z usługi, 3 rodziny zakończyły współpracę ze względu na zmianę metody pracy (2 umieszczenie dzieci w rodzinie zastępczej u babci, 1 umieszczenie matki z dzieckiem w Ośrodku Caritas).

Asystenci wspierali rodziny w codziennych czynnościach, świadczyli pomoc rodzicom w procesie wychowania i opieki nad dziećmi. Pomagali w załatwianiu spraw urzędowych. Współpracowali z instytucjami wspierającymi rodzinę (szkoły, przedszkola, przychodnie zdrowia, poradnia psychologiczno – pedagogiczna, sąd, kuratorzy sądowi i społeczni, psychoterapeuci).

4.5 Piecza zastępcza

W przypadku gdy rodzina nie radzi sobie ze sprawowaniem funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec dzieci (co może oceniać tylko sąd opiekuńczy) zostają one umieszczone w pieczy zastępczej. Rodzicom mogą zostać trwale lub czasowo odebrane prawa rodzicielskie lub te prawa mogą zostać im ograniczone. Podstawą umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jest prawomocne orzeczenie sądu.

Gmina Biskupiec, zgodnie z art.176 ust.5 oraz art.191 ust.9 z dnia 9 czerwca 2011 r. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobowiązana jest do ponoszenia częściowych wydatków z tytułu umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej. Gmina współfinansuje pobyt dziecka w wysokości:

- 10 % w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- 30 % w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- 50 % w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2018 – 2019 .

W roku 2019 z terenu Gminy Biskupiec w pieczy zastępczej przebywało 55 dzieci, w tym umieszczonych w 2019 – 11 dzieci. W roku 2018 w pieczy zastępczej przebywało 44dzieci z Gminy.

4.6 Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Działania wspierające wobec rodzin przeżywających trudności – rodzin dotkniętych przemocą bądź zagrożonym wystąpieniem przemocy podejmuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Biskupcu oraz powoływane przez niego grupy robocze, bezpośrednio pracujące z rodzinami.

Zespół funkcjonuje w oparciu o przepisy ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zespół tworzą przedstawiciele różnych jednostek, którzy współpracują ze sobą w sposób skoordynowany, w celu skutecznego reagowania na informacje o przemocy (Policja, MOPS, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki Oświatowe, Poradnie Psychologiczne – Pedagogiczne, Służba Zdrowia, Sąd Rejonowy, organizacje pozarządowe).

W roku 2019 objęto procedurą „Niebieskiej Karty” – 98 rodzin. 51 procedur zostało zakończonych na skutek ustania przemocy w rodzinie, 1 ze względu na brak zasadności podejmowania działań.

4.7 Karta Dużej Rodziny

Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny określa zasady przyznawania członkom rodziny wielodzietnej Karty Dużej Rodziny.

W roku 2018 kartę przyznano 294 rodzinom, w tych rodzinach wydano 1538 kart. Liczba dzieci w rodzinach wynosiła 1008.

W roku 2019 kartę przyznano 525 rodzinom, w tych rodzinach wydano 2053 kart. Liczba dzieci w rodzinach wynosiła 1102.

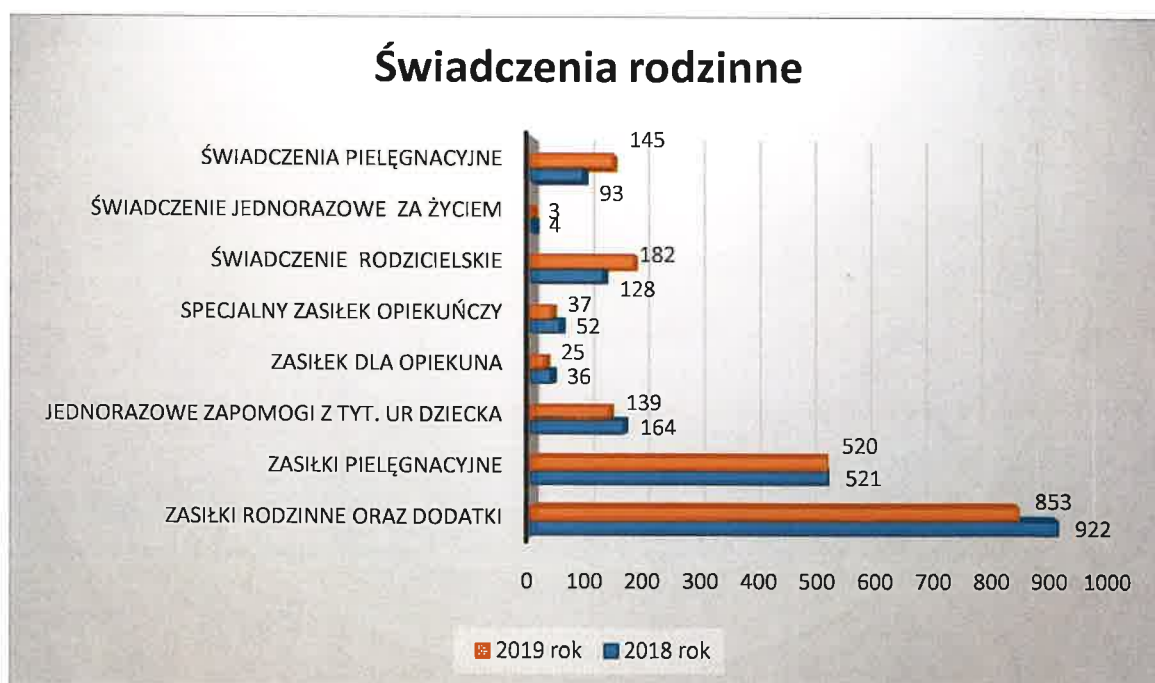
Zwiększenie wniosków o wydanie Karty może wynikać z faktu, iż od stycznia 2019 r. weszły zmiany dotyczące jej wydawania. Przysługuje ona rodzicom którzy mają, lub w przeszłości mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci (bez względu na ich wiek w chwili składania wniosku).

4.8 Inne formy Wsparcia

Uzupełnieniem polityki socjalnej gminy są świadczenia rodzinne, świadczenia wychowawcze oraz fundusz alimentacyjny, finansowane w całości z budżetu państwa.

1. Świadczenia rodzinne w Gminie Biskupiec w latach 2018 - 2019

I. ŚWIADCZENIA RODZINNE		
Przyznane świadczenia	2018 r.	2019 r.
zasiłki rodzinne oraz dodatki	922	853
zasiłki pielęgnacyjne	521	520
świadczenia pielęgnacyjne	93	145
składki emerytalno- rentowe i zdrowotne		159
jednorazowe zapomogi z tyt. urodzenia dziecka	164	139
zasiłek dla opiekuna	36	25
specjalny zasiłek opiekuńczy	52	37
świadczenie rodzicielskie	128	182
świadczenie jednorazowe(Za życiem)	4	3

Opracowanie własne na podstawie analizy dokumentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu

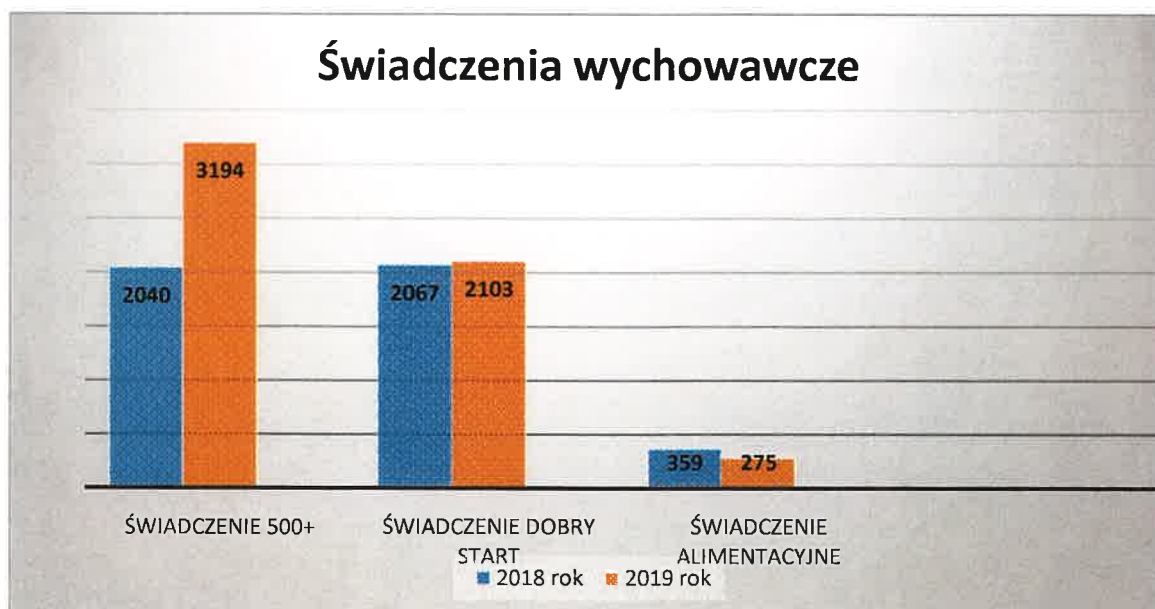
2. Świadczenia wychowawcze w Gminie Biskupiec w latach 2018 - 2019

Świadczenia przyznawane na podstawie obowiązującej ustawy z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci. Celem świadczenia jest częściowe pokrycie

kosztów związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojenie jego potrzeb życiowych.

- Świadczenie 500 + ma na celu poprawę sytuacji materialnej rodziny, ograniczenie ubóstwa, wzmocnienie rodziny. W Gminie Biskupiec w roku 2018 - 2040 wniosków na dziecko otrzymało wsparcie 500+. W roku 2019 – 3194 wnioski. Wzrost może być spowodowany faktem, iż wprowadzono zmiany w przyznawaniu świadczenia i obecnie jest ono przyznawane na każde dziecko.
- Świadczenie Dobry Start zostało wprowadzone Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 roku. Świadczenie jest jednorazowym wsparciem dla uczniów rozpoczynających rok szkolny, i wynosi dla każdego ucznia 300 zł , niezależnie od wysokości osiąganego dochodu rodziny.
- Fundusz alimentacyjny przyznawany na wniosek uprawnionych na podstawie obowiązującej od 7 września 2007 roku ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W 2018 roku świadczenie alimentacyjne otrzymało 359 osób, w 2019 roku liczba ta wynosiła 275.

Rodzaj świadczenia	2018 rok	2019 rok
Świadczenie wychowawcze 500+	2040	3194
Świadczenie Dobry Start	2067	2103
Świadczenie alimentacyjne	359	275

Opracowanie własne na podstawie analizy dokumentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu

4.9 Opieka nad małym dzieckiem

Polityka społeczna „dziecko” traktuje w szczególny sposób. Działalność na rzecz dzieci skupia się przede wszystkim na ochronie ich praw oraz wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, wypoczynku oraz ochrony w sytuacjach różnych zagrożeń. Na terenie Gminy Biskupiec funkcjonowały 2 żłobki : 1 żłobek publiczny w Biskupcu, 1 niepubliczny w Nowym Marcinkowie. Opieką w żłobku na dzień 1 stycznia 2019 r. objętych było ogółem: Żłobek Publiczny w Biskupcu 24 dzieci, w tym 3 dzieci ze wsi i 21 dzieci z miasta.

Niepubliczny „Bajkowy Żłobek” w Nowym Marcinkowie 18 dzieci, w tym 8 dzieci ze wsi i 10 dzieci z miasta.

4.10 Placówki oświatowe

W 2019 r. na terenie gminy Biskupiec działały: 1 przedszkole gminne, 2 przedszkola niepubliczne, 2 zespoły przedszkolne (1 publiczny, 1 niepubliczny), 2 punkty przedszkolne niepubliczne. Do przedszkoli i punktów przedszkolnych uczęszczało 431 dzieci w tym 217 dziewcząt i 214 chłopców.

W Gminie w 2019 r. funkcjonowało: 8 szkół podstawowych (4 publiczne, 4 niepubliczne). W szkołach podstawowych naukę pobierało 1509 uczniów w tym 750 dziewcząt i 759 chłopców.

Do 31.08.2019 r. funkcjonowały 2 gimnazja (1 publiczne, 1 niepubliczne). W mieście działały 2 szkoły branżowe (1 niepubliczna od 01.09.2019 r., 1 publiczna), 2 licea ogólnokształcące (1 niepubliczne, 1 publiczne), 1 technikum, 1 szkoła dla dorosłych.

Na terenie Gminy działa również Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy prowadzony przez PSONI Koło w Biskupcu, który jako placówka niepubliczna umożliwia dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, zajęcia terapeutyczne, rehabilitację, rekreację, kontakt z szerszym środowiskiem społecznym.

4.11 Poradnictwo specjalistyczne

Gmina zapewnia pomoc w postaci specjalistycznego poradnictwa. W Ośrodku Wsparcia bezpłatnie dla mieszkańców pomoc świadczą:

- psycholog, pomoc psychologiczna w rozwiązywaniu problemów osobistych, wychowawczych,

- psychoterapeuta, pomoc osobom dotkniętym przemocą oraz osobom znajdującym się w kryzysie osobistym,
- psychoterapeuta uzależnień i współuzależnieni, wsparcie osób uzależnionych oraz osób współuzależnionych
- specjalista psychoterapii uzależnień, pomoc i wsparcie osobom uzależnionym,
- poradnictwo prawne, porady, konsultacje prawne.

V. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny adresowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Biskupiec, zwłaszcza rodzin dysfunkcyjnych oraz doświadczających problemów opiekuńczo – wychowawczych. Rodzin które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i w rozwiązaniu swoich problemów potrzebują wsparcia przez placówki i instytucje pomocowe działające na rzecz rodziny.

Program kierowany jest w szczególności do:

- rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej,
- rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi i chorymi przewlekle
- dla rodzin wielodzietnych
- dla rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą,
- dla rodzin niepełnych,
- rodzin z osobami starszymi, zależnymi wymagającymi pomocy osoby drugiej.

Program, jego cele i zadania zbliżony jest do poprzedniego dokumentu Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 -2020 i stanowi kontynuację wypracowanych działań.

Analizy prowadzone przy tworzeniu obecnego Programu pozwoliły na identyfikację problemów. Zostały one sprecyzowane w formie celów i działań programu.

Realizacja Programu obejmuje obszary życia rodzin ukierunkowane na:

- wzrost społecznej świadomości roli rodziny w procesie opieki i wychowania dzieci i młodzieży,
- podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- poprawie sytuacji dzieci i młodzieży w rodzinach niewydolnych opiekuńczo – wychowawczo,
- poprawę funkcjonowania rodzin w sytuacjach kryzysowych.

VI. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorzy programu to podmioty działające w zakresie pomocy rodzinie w Gminie Biskupiec:

- Urząd Miejski
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Komisariat Policji
- Sąd Rejonowy
- Straż Miejska
- Placówki oświatowe
- Lekarze i pielęgniarki (pogotowia ratunkowego, izby przyjęć, poradni zdrowia)
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

VII. CELE PROGRAMU, ZADANIA, WSKAŹNIKI ICH REALIZACJI

Cele określone w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023 powinny opierać na szansach pojawiających się w otoczeniu rodziny oraz poprzez wykorzystanie poszczególnych instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny, w tym istniejących zasobów wewnętrznych Gminy. Cele wpisują się w Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biskupiec.

Cel główny programu

Poprawa jakości życia rodzin i dzieci oraz zapobieganie marginalizacji życia rodziny poprzez zapewnienie kompleksowego wsparcia, sprzyjającego prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Cele szczegółowe programu, działania, wskaźniki.

1. Wzrost świadomości społecznej na temat roli rodziny w procesie opieki i wychowania dzieci i młodzieży.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Organizowanie różnorodnych form edukacji rodziców w zakresie opieki i wychowania dzieci i młodzieży.	Gmina MOPS Placówki oświatowe	Liczba działań edukacyjnych Liczba rodziców uczestniczących
2.	Wdrażanie inicjatyw prorodzinnych promujących pozytywne wzorce.	Gmina MOPS Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe	Liczba inicjatyw Liczba uczestników

2. Wzrost umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Realizacja programów profilaktycznych, terapeutycznych, psychoedukacyjnych ukierunkowanych na kształcenie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziców.	Placówki oświatowe PPPP Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej MOPS.	Liczba zorganizowanych szkoleń, prelekcji, warsztatów. Liczba osób uczestniczących.
2.	Organizowanie i tworzenie grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodziców.	Placówki oświatowe MOPS Organizacje pozarządowe	Liczba utworzonych grup. Liczba uczestniczących osób.
3.	Indywidualne poradnictwo – prawne, psychologiczne, terapeutyczne, zawodowe.	MOPS, Placówki Oświatowe PPPP Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej	Liczba osób objętych wsparciem.
4.	Wspieranie i organizowanie plenerowych spotkań rekreacyjno – edukacyjnych i sportowych	Gmina, Placówki oświatowe Organizacje CKTiS MOPS	Liczba spotkań. Liczba osób uczestniczących.

3. Poprawa sytuacji dzieci i młodzieży w rodzinach niewydolnych opiekuńczo i wychowawczo.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Tworzenie placówek wsparcia dziennego prowadzonych w formie opiekuńczej (koła zainteresowań, świetlice, kluby, ogniska wychowawcze) i specjalistycznej oraz w formie pracy podwórkowej – zapewnienie w nich miejsc dla dzieci i młodzieży.	Gmina Mops Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe	Liczba placówek. Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących.
2.	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno - bytowej	MOPS Organizacje pozarządowe	Liczba rodzin objętych pomocą.
3.	Pomoc w dostępie oraz współfinansowanie pobytu dzieci w przedszkolach	Gmina MOPS Przedszkola	Liczba dzieci objętych wsparciem.
4.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży posiłków w szkołach	Gmina MOPS Organizacje pozarządowe	Liczba dzieci i młodzieży objętej wsparciem.
5.	Udzielenie dzieciom i młodzieży pomocy w dostępie do edukacji (stypendia, świadczenia socjalne, zasiłki pomocy społecznej).	Gmina MOPS	Liczba dzieci i młodzieży objętej wsparciem.
6.	Współorganizowanie i współfinansowanie wypoczynku dzieci i młodzieży	Gmina MOPS Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem.

4. Poprawa funkcjonowania rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych oraz zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinach, w tym w rodzinach wychowujących dzieci.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Analiza środowiska rodzinnego – analiza przyczyn kryzysu w rodzinie. Spotkania z rodzinami.	Gmina MOPS PPPP Placówki oświatowe Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Policja	Liczba rodzin
2.	Zapewnienie wsparcia w formie usług asystenta.	MOPS	Liczba rodzin objętych

			wsparciem.
3.	Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, terapeutyczne, pedagoga, prawne)	Gmina MOPS PPPP Placówki oświatowe PCPR	Liczba konsultacji, porad.
4.	Podejmowanie interwencji – udzielanie wsparcia osobom doświadczającym przemocy.	Gmina MOPS Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy Policja Placówki oświatowe PPPP Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej	Liczba osób którym udzielono wsparcia
5.	Monitorowanie sytuacji rodzin w procesie wzmacniania lub odzyskiwania zdolności do pełnego funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych.	MOPS	Liczba rodzin objętych pracą socjalną. Liczba zawartych kontraktów socjalnych.
6.	Współpraca z GKRPA w zakresie motywowania do podjęcia terapii i kierowania na leczenie uzależnień rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych kryzysem	MOPS GKRPA	Liczba wniosków skierowanych do GKRPA dot. rodzin zagrożonych kryzysem spowodowanym uzależnieniami
7.	Realizacja usług opiekuńczych i specjalistycznych.	Gmina MOPS	Liczba osób objętych wsparciem, liczba godzin usług
8.	Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających i organizowanie szkoleń dla tych rodzin.	Gmina MOPS PCPR Organizacje pozarządowe	Liczba rodzin wspierających. Liczba dzieci objętych wsparciem przez w/w rodziny.
9.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, terapeutycznej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.	Gmina MOPS	Liczba dzieci

5. Doskonalenie kadry służb pomocowych działających w sferze pomocy rodzinie

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Kursy, szkolenia, konferencje, warsztaty dla pracowników instytucji działających na rzecz pomocy rodzinie	Gmina MOPS PCPR Organizacje pozarządowe	Liczba inicjatyw. Liczba osób uczestniczących.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Zakłada się, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023 będą:

- środki własne Gminy,
- środki budżetu państwa i województwa przeznaczone na realizację programów w sferze pomocy rodzinie,
- środki z Funduszy Unii Europejskiej,
- środki z Funduszu Alkoholowego
- środki pozyskane w ramach konkursów dotacyjnych.

IX. WDRAŻANIE ORAZ MONITOROWANIE REALIZACJI PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Biskupiec na lata 2021 – 2023 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, a w szczególności życia dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny. Rodzinom

w pierwszej kolejności zamierza się stworzyć możliwości – udzielać wsparcia tak, by mogły samodzielnie podjąć działania zmierzające do poprawy swojej sytuacji, rozwiązywania problemów.

Powyższe działania zwiększą szanse rodzin na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku, pobudzą własną aktywność rodzin i otwarcie na zdobycie nowych umiejętności.

Stworzenie możliwości rozwoju, zapewnienie wsparcia w sytuacjach kryzysu, pokazanie dobrych przykładów, może przyczynić się do zwiększenia świadomości w środowisku lokalnym na temat roli rodziny i jej funkcji, a tym samym wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców Gminy Biskupiec.

Koordynatorem Gminnego Programu Wsparcia Rodzinie jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Biskupcu. MOPS odpowiedzialny jest też za jego wdrażanie. Działania w ramach poszczególnych celów realizowane będą przez jednostki organizacyjne gminy wskazane w programie. Kluczową rolę w planowaniu i podejmowaniu decyzji strategicznych należy upatrywać po stronie władz Gminy oraz Rady Miejskiej w Biskupcu.

Monitoring realizacji Programu będzie opierał się na gromadzeniu i analizowaniu własnych danych MOPS oraz pozyskaniu i analizowaniu danych od instytucji i podmiotów – współrealizatorów programu.

Warunkiem skuteczności i efektywności działań będzie współpraca i zaangażowanie instytucji, organizacji społecznych, lokalnych partnerów.

Ocena realizacji programu będzie dokonywana w okresach 1 rocznych i przedkładana Radzie Miejskiej wraz z rocznym sprawozdaniem Ośrodka.